

فرهیختگان ویژه‌برنامه گرامیداشت روز دانشجویا با حضور دکتر محمدمهدی طهرانچی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی، فرزاد جهان‌بین معاون فرهنگی و دانشجویی، جواد علمائی معاون علوم، مهندسی و کشاورزی، جمعی از مسئولان دانشگاه و دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی از ساعت ۲۰ روز یکشنبه ۱۶ آذرماه به‌صورت مجازی برگزار شد.

دکتر محمدمهدی طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در این ویژه‌برنامه با گرامیداشت یاد و خاطره شهدای جهاد علمی گفت: «شهدای جهاد علمی فخر جامعه دانشگاهی هستند و شهید گرانقدر محسن فخری‌زاده در میان این شهدا بسان خورشیدی در این منظومه قرار دارد. علم و دانشگاه در کشور ما پس از انقلاب اسلامی هویت دیگری یافت و ثمراتی همچنان شهیدان فخری‌زاده، علی محمدی، شهریار، رضایی‌نژاد و احمدی‌روشن داشت.» وی ادامه داد: «بی‌شک باوجود این اقدامات ترویستی لکه‌نگی بر تارک علم غرب خواهد ماند که دانشمندان کشوری را که راه استقلال طی کرده، این‌گونه مورد حمله قرار داد. سال‌ها پیش در دیدار با سفرای یکی از کشورهای ۵+۱ گفتم که بنده معلم تاریخ علم هستم و شما غربی‌ها هنوز مساله گالیله را حل نکرده‌اید؛ اکنون موضوع ترور شهدای هسته‌ای ما را چگونه می‌خواهید پاسخ بدهید؟ وی در پاسخ گفت: «حق با شماست. دنیا علیه جمهوری اسلامی ایران همه چیز حتی علم را به گروگان گرفته است.» پیشنهاد ما این است هشتم آذر که روز شهادت شهیدان شهریار و فخری‌زاده است، دکتر به‌عنوان «روز شهدای جهاد علمی» نامگذاری شود.» دکتر طهرانچی با ابرازخرسندی از بیان دغدغه‌های دانشجویان در ابتدای این مراسم، گفت: «بسیار خرسند شدم و تشکر می‌کنم از دانشجویان عزیز که نکات اساسی را بیان کردند. این مطالب بر بستر واقعیت‌هایی است که باید از نظام آموزش عالی مطالبه شود و این مطالبه‌گری نشان از بلوغ فکری و رشدیافتگی دانشجویان امروز دارد.» وی با بیان اینکه دانشگاه محیط رشد است، گفت: «اگر بخواهیم به بررسی محیط دانشگاه بپردازیم، خواهیم دید دانشگاه دارای یک تاریخچه است که درون آن یک سابقه وجود دارد که باید به بررسی آن بپردازیم. دانشگاه به‌عنوان یک نهاد برآمده از مدرنیته در سال ۱۳۱۲ وارد ایران شد، اما ۱۶ نقطه‌علقی در تاریخ دانشگاه ایران است، چراکه کسانی که دانشگاه را وارد کشور کرده بودند، تصور می‌کردند این دانشگاه می‌تواند مدرنیته موقر را در ایران توسعه دهد، اما واقعه ۱۶ آذر ۱۳۳۲ نشان داد مردم ایران، مردمی با ریشه و فرهنگی هستند.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی ادامه داد: «در این واقعه، فرهنگ اجتماعی دانشگاه ابعادی را از خود نمایش داد که در رابطه با نظام سلطه و آمریکایی که در آن زمان درحال پا گذاشتن به رهبری جهانی بود، چنین شهدایی را تقدیم کرد، حتی این رشدیافتگی دانشگاه را کسانی که آن را وارد ایران کرده بودند، تصور نمی‌کردند.»

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی با اشاره به سوالات مطرح‌شده در ابتدای این مراسم، گفت: «موضوعات مطرح‌شده مربوط به دو وجه دانشگاه می‌شود؛ ارتقایی افق‌های اقتصادی حال و آینده و حال شخصی و اجتماعی دانشجویان یکی از این دو وجه است و وجه دوم نیز این است که دانشگاه محل ارتقایی رشد فرهنگی است. کسانی که تنها به یک وجه دانشگاه نگاه می‌کنند، مانند حکایت «فیل در تاریکی» مولاناست که فیلی در اتاقی تاریک قرار داشته و مردم شهر که فیل ندیده بودند، به آن اتاق رفته و از آن بازدید می‌کردند و سپس مشاهدات خود را برای دیگران توصیف می‌کردند. به علت تاریکی، عده‌ای فیل را ستونی بزرگ و عده‌ای دیگر تختی وسیع توصیف می‌کردند.»

دکتر طهرانچی افزود: «دانشگاه یک چارچوب دارد که در محیط آموزشی جای می‌گیرد که در آن محیط خانوادگی مقدم و محیط شغلی موخر آن است و دانشگاه پلی در رشد انسان برای ورود به جامعه است، بنابراین محیط‌های آموزشی، خانوادگی، شغلی و رفاقتی که در پیرامون ما شکل می‌گیرد، درحقیقت در فضای حاکم بر محیط‌های تربیتی و رشد است.»

وی تصریح کرد: «اینکه اکنون دانشگاه چگونه عمل می‌کند و انگیزه‌ها را با بد آموزش دادن و انکای صرف به آموزش نه توجه به رشد دانشجو از بین می‌برد، تنها گالیله دانشجویان نیست، بلکه دغدغه‌ما نیز همین موضوعات است، البته اینکه با عدم ارتباط آموزش و شغل آینده مواجه هستیم، تنها مربوط به کشور ما نمی‌شود و در دانشگاه‌های دیگر نقاط جهان نیز شاهد این موضوع هستیم، همانطور که هری لوئیس که ۳۰ سال استاد دانشگاه‌ها وارود و مدتی رئیس کالج آن بود، در کتاب «نگاه انتقادی به دانشگاه‌هاوراد»

نیمکت خبر

افزایش ۱۰ پله‌ای جایگاه علمی ایران در ۱۱ سال اخیر

محمدجواد دهقانی، سرپرست ISC گفت: «بررسی‌های انجام‌شده در پایگاه استنادی بین‌المللی اسکوپوس نشان می‌دهد رشد استنادهای دریافتی پژوهشگران کشور در سال ۲۰۱۹ نسبت به ۲۰۱۸ به حدود پنج درصد رسیدویر این اساس جمهوری اسلامی ایران پیشتاز رشد کیفیت و اثرگذاری علم بین‌قدرت‌های علمی دنیا شد. این واقعیتی است که با نرمال سازی استنادها در اسکوپوس در سال ۲۰۱۹ و مقایسه آن با سال ۲۰۱۸ به دست آمده است.» دهقانی اظهار داشت: «بررسی‌هایشان می‌دهد حتی با حذف خوداستنادی، ایران هنوز جایگاه نخست رشد کیفی دنیا را در اختیار دارد. نتایج بیشتربررسی و تجزیه و تحلیل علم‌سنجی نشان می‌دهد ایران از نظر شاخص استناد نرمال شده از جایگاه ۲۳ دنیا در سال ۲۰۱۱ به جایگاه ۱۲ در سال ۲۰۲۰ ارتقا یافته است. ایران در سال ۲۰۱۹ در جایگاه ۱۴ دنیا قرار داشت.» وی افزود: «این در حالی است که ایران از نظر رشد علمیت انتشارات علمی در پایگاه استنادی بین‌المللی اسکوپوس در سال ۲۰۱۹ در جایگاه ۱۵ دنیا قرار داشت، این حاکی از تاکید و توجه پژوهشگران به اثربخشی و کیفیت انتشار یافته‌های پژوهشی است.»

دانشگاه

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در ویژه‌برنامه گرامیداشت روز دانشجویان دلایل تعویق جذب بدون کنکور کارشناسی ارشد پرده برداشت

عده‌ای سنگربان کنکور هستند

می‌نویسد: در طول این دهه‌ها ناظر بحث‌های آکادمیک فراوانی درباره تدریس، برنامه درسی، نمره‌دهی، ورزش و چگونگی مواجهه با رفتارهای خلاف دانشجویان بوده‌ام. با این حال تقریباً هیچ‌گاه ندیده‌ام اساتید در این باره صحبت کنند که چگونه می‌توان از دانشجویان انسان‌های بهتری ساخت.» عضو هیات‌امنای دانشگاه آزاد اسلامی افزود: «هری لوئیس در بخش دیگری از مقدمه این کتاب، اذعان می‌دارد که رابطه دانشجویان و دانشگاه‌ها درحال تبدیل شدن به رابطه خریدار و فروشنده کالاها و خدمات گران‌قیمت است. غرب فکر می‌کرد با عقل خودبینی می‌تواند بشر را به سعادت برساند و اینکه اکنون می‌بینیم که غرب شکست خورده، به دلیل چنین تفکراتی است، چراکه همان‌طور که در این کتاب اشاره شده؛ غرب به جای آنکه استخوان‌بندی اخلاقی دانشجویان را محکم کند، آنها را با آب‌نبات خوشحال و راضی می‌کند و درنتیجه به جای آنکه دانشجویان را از آشیانه به بیرون هدایت کند، آنها را در حد جوجه‌های تازه پروبال درآورده نگه می‌دارد. در واقع در غرب دانشگاه‌ها دیگر در زمینه رشد دانشجویان خوب عمل نمی‌کنند.»

دانشگاه محیط رشد فرهنگی و رشد فرهنگی و اجتماعی است

دکتر طهرانچی با بیان اینکه دانشگاه محیط رشد فرهنگی فردی و اجتماعی است، گفت: «سه شهیدی که در ۱۶ آذر نسبت به معاون وقت رئیس‌جمهور آمریکا که علیه ایران کودتا انجام داده بود، معترض بودند، در بستر اجتماعی دانشگاه ساخته شده و رشد یافته بودند. ۱۶ آذر نماد وجهه فرهنگ دانشگاه ایران اسلامی است. برای همین ۱۶ آذر را نقطه‌عطف دانشگاه در ایران می‌دانیم.» رئیس دانشگاه

تقدیر از دانشجویان منتخب علمی فرهنگی و ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی

همچنین در این مراسم از دانشجویان منتخب علمی، فرهنگی و ورزشی و اساتید و دانشجویان برگزیده «پروژه ملی بدر» و «پروژه ملی کشت بافت» تقدیر شد. ماندانا رایبی دستبست دانشجوی مقطع دکتری تخصصی رشته علوم سیاسی (اندیشه سیاسی) واحد شیراز، اسدالله امانیان دانشجوی مقطع دکتری تخصصی رشته مدیریت آموزشی واحد مشهد، بهمن جوان دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت بازرگانی (بازاریابی) واحد زنجان، کیان اصغری دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته مهندسی عمران (سازه) واحد الیگودرز و کاظم دهناد دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت مالی واحد اسفراین به‌عنوان دانشجویان برگزیده دانشگاه آزاد اسلامی معرفی شدند. در این مراسم از فرمان المیکب در رشته کشتی آزاد و دانشجوی کارشناسی ارشد رشته تربیت‌بدنی واحد قائم‌شهر به‌عنوان دانشجوی برگزیده دانشگاه

آزاد اسلامی با بیان اینکه دانشگاه صرفاً محیط آشنا شدن با علم نیست، گفت: «دانشگاه محیط رشد فرهنگی و رشد فرهنگی و اجتماعی است که در آن افرادی همچون شهیدان شهریار، رضایی‌نژاد، احمدی‌روشن، فخری‌زاده و هزاران شهید انقلاب اسلامی رشد می‌یابند که در یک تحول و زندگی نوین پا به عرصه جهاد علمی گذاشتند. در هسته مرکزی دانشگاه، علم و فرهنگ قرار دارد و اگر از بیرون به دانشگاه نگاه کنیم، ابعاد اقتصادی، اجتماعی و فناورانه آن را می‌بینیم.»

دانشگاه علاوه‌بر آموزش تخصصی باید به آموزش مهارتی و اجتماعی توجه داشته باشد

وی با بیان اینکه دانشگاه علاوه‌بر آموزش تخصصی باید به آموزش مهارتی و آموزش اجتماعی توجه داشته باشد، اظهار داشت: «دانشگاه باید موجب ارتقای دانش، بینش و نگرش دانشجویان شود، بنابراین ۱۶ آذر یادآور این گفته هری لوئیس است که دانشگاه و دانشجو را نباید با آب‌نات‌ها چوبی سرگرم کرد، بلکه دانشجوی باید مطالبه‌گر و آزمانگرا باشد و درکنار آموزش مهارتی و تخصصی به رشد اجتماعی برسد. اگر این سه با هم نباشد، با کدام عشق و علاقه دانشجوی پزشکی در معرض بیمار کرونایی قرار می‌گیرد و به پیشواز خطر می‌رود و به رسالت اجتماعی خود در کنار دانش تخصصی توجه می‌کند. شهدای سلامت که برخی از آنها دانش‌آموخته دانشگاه آزاد اسلامی بودند، در این تعریف جای می‌گیرند.» رئیس دانشگاه آزاد اسلامی ادامه داد: «آموزش تخصصی به تنهایی منجر به شغل نمی‌شود، بلکه از آموزش تخصصی دانش به وجود می‌آید و لازم است درکنار آن به آموزش‌های مهارتی توجه شود، چراکه شغل

آزاد اسلامی نیز با اهدای تندیس و لوح تقدیر شد. رئیس دانشگاه آزاد اسلامی همچنین از خانواده مرحوم عبدالرضا اقتداری عضو هیات علمی گروه تولید و ژنتیک گیاهی دانشکده کشاورزی واحد اصفهان و بنیانگذار شرکت دانش‌بنیان نگیب بدر دانش، مریم گل‌آبادی استاد برگزیده پروژه ملی بدر و عاطفه نوری دانشجوی برگزیده این پروژه، فرشته کامیاب استاد برگزیده پروژه ملی کشت بافت و علیرضا ملکی دانشجوی برگزیده این پروژه ملی تجلیل و قدردانی کرد.

بینش و نگرش شود.» دکتر طهرانچی ادامه داد: «نکته قابل توجه این است که از آموزش تخصصی، دانش بیرون می‌آید، اما دانشجویان باید نگرش و بینش را هم از محیط دانشگاه بیاموزند، بنابراین باید به این موضوع دقت داشته باشیم و چاره‌ای ببیندیشیم، چراکه در این دوران سخت است که بتوانیم از فضای مجازی دانش اجتماعی را ارتقا دهیم. دانشگاه محیط رشد‌دهنده اجتماعی است و در فضای حاکم بر جامعه از گذار از فضای فیزیکی به فضای مجازی، باید درباره این محیط‌تعلیم و تربیت دوباره تأمل کنیم.» وی گفت: «ان‌شاء‌الله پژوهشگران دانشگاه آزاد اسلامی با همه توان بتوانند افتخار دیگری بیافرینند و پیشقراول تولیدات علمی و پژوهشی ازجمله واکنس کرونا باشند.» در ادامه این برنامه، دکتر طهرانچی به نظرات، دغدغه‌ها و سوالات مطرح‌شده از سوی نمایندگان دانشجویان پاسخ داد و گفت: «بنده نیز با بسیاری از موضوعات بیان‌شده موافق هستم، اما واقعیت این است که ما با کوهی از زویه‌های دولتی‌گرایی در وزارتخانه‌های متصدی آموزش روبه‌رو هستیم. به‌عنوان نمونه، دانشگاه آزاد اسلامی پیشنهاد راه‌اندازی دکترای حرفه‌ای کشاورزی را یک‌سال گذشته ارائه کرد، اما هنوز این پیشنهاد برای بررسی به شورای تخصصی نرفته است.»

وی تصریح کرد: «دولتی‌گرایی یک بیماری است که به شوره‌های حاکم بر آموزش عالی تسلط پیدا کرده و در این زمینه ما نیز مانند دانشجویان معترض معتقد هستیم که با تصمیمات و نگاه دولتی نمی‌توان به‌آینده جوان نگاه کرد، چراکه از یک‌طرف درهای اشتغال تولیدی به روی جوانان بسته است جوان مستعد و نواور باید شغل را کشف و خلق کند، این درحالی است که برخی در تحصیل و آموزش حاضر نیستند از چارچوب‌های خود خارج شوند.» رئیس دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به برخی انتقادات مطرح‌شده نسبت‌به سامانه آموزشیار، گفت: «اگر این سامانه راه‌اندازی نمی‌شد، امسال نمی‌توانستیم در فضای کرونایی ثبت‌نام دانشجویان را انجام دهیم.

اکنون افتخار دارم که اعلام‌کنم روند جمعیت دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی که از سال ۹۳ تا ۹۸ با کاهش مواجه‌شده بود، به‌گونه‌ای که تعداد دانشجویان از یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر به یک میلیون و ۲۰ هزار دانشجو کاهش یافته بود، امسال با تغییر نگرش و تمهید مقدمات این عدد به یک میلیون و ۹۰ هزار دانشجو ارتقا یافت و منحنی جمعیت دانشجویی ما تغییر کرد.» دکتر طهرانچی ادامه داد: «اشکالاتی که درباره سامانه آموزشیار مطرح می‌شود، به‌زودی رفع خواهد شد، اما واقعیت این است که آموزشیار امکانی را برای ما فراهم کرد که بتوانیم بر ثبت‌نام حضوری غلبه کنیم.» عضو هیات‌امنای دانشگاه آزاد اسلامی همچنین درباره اختصاص اینترنت رایگان به دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی، گفت: «وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات قول داده بود که اینترنت دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی نیز رایگان شود و در این خصوص ما همه ای‌پی‌های مربوط به سرورهای دانشگاه آزاد اسلامی را به وزارت ارتباطات و

فناوری اطلاعات اعلام کردیم، اما به‌طور ویژه در هفته جاری این موضوع از وزیر محترم ارتباطات پیگیری خواهم کرد.» وی با اشاره به برخی انتقادات درباره شهریه دانشگاه آزاد اسلمی، گفت: «اینکه ترم جاری کلاس‌ها به‌صورت غیرحضوری برگزار می‌شود، منجر به کاهش هزینه‌های حقوق و دستمزد کارکنان و اساتید دانشگاه آزاد اسلامی که حدود ۷۵ تا ۹۵ درصد از بودجه دانشگاه را شامل می‌شود، نشده، ضمن اینکه قیمت لوازم‌آزمایشگاهی نیز در این مدت چند برابر شده و هزینه‌های سنگینی صرف فراهم کردن امکانات حمایتی برای زی‌ساخت فناوری اطلاعات و برگزاری کلاس‌ها و ثبت‌نام‌های غیرحضوری شد.» دکتر طهرانچی ادامه داد: «به‌زودی بودجه دانشگاه آزاد اسلامی به‌صورت شفاف اطلاع‌رسانی خواهد شد تا دانشجویان بدانند که ما امین خوبی برای آنها هستیم و آنچه افزایش پیدا کرده، به‌هیچ‌وجه نسبت به آنچه در دانشگاه اعمال شده، برابری نمی‌کند.» رئیس دانشگاه آزاد اسلامی همچنین درباره پرسش مطرح‌شده مبنی بر تکمیل ظرفیت کارشناسی ارشد، گفت: «واقعیت این است که دانشگاه آزاد اسلامی به‌صورت مصوب یک تکمیل ظرفیت در مقطع کارشناسی ارشد دارد. در این میان اختلاف‌نظری بین دانشگاه آزاد اسلامی و سازمان سنجش وجود دارد که متأسفانه عده‌ای با نادان‌د سنگربان کنکور باشند و با همه وجود آن را حفظ کنند، چراکه کنکور یک اقتصاد بسیار بزرگ کنار خود شکل داده است. متأسفانه این افراد بسنده نمی‌کنند و حتی در جایی که قانون اجازه می‌دهد تا به‌صورت ویژه دانشگاه آزاد اسلامی دانشجویپذیرش کند، مداخله می‌کنند و می‌خواهند پذیرش دانشگاه را در دستان خود بگیرند.» وی تصریح کرد: «این رویکرد خلاف صریح مصوباتی است که این افراد خودشان در آن جلسات حضور داشتند. این اختلاف باعث‌شده تکمیل ظرفیت دانشجویان کارشناسی ارشد عقب بیفتد. درحالی که این موضوع یک ماه است که مصوب شده است.» دکتر طهرانچی ادامه داد: «بنده تا امروز سعی کردم در قالب نامه‌های اعتراض خود را بیان کنم تا دست‌ان به مصوبات آنچه در جلسه رخ می‌دهد، پایبند باشند.»

آخرین یافته‌ها از جهش ویروس کرونا در ایران

محمدعلی ملبینی، معاون فناوری پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست‌فناوری در گفت‌وگو با مهر اظهار داشت: «تعداد جهش‌های ویروس کرونا با فراوانی بیش از پنج جهش در هر مکان ژنی ویروس از دو‌ماه پیش تاکنون از ۲۸ مورد به ۳۵ جهش در ۲۰۳ نمونه بیمار ایرانی رسیده است.»

مجری طرح ردیابی ژنتیکی ویروس کرونا در ایران با بیان اینکه بیش از نیمی از این جهش‌ها اختصاصی ایران بوده‌اند، گفت: «از این تعداد، ۲۵ جهش موجب تغییر در توالی پروتئین‌ها شده که نیازمند بررسی دقیق تر است.» نایب‌رئیس انجمن بیوتکنولوژی ادامه داد: «ازجمله جهش Val ۳۷ در نژاد NSP۲ در ۷۸ درصد نمونه‌ها و جهش Leu ۳۶۰۶ در نژاد NSP۶ در ۶۰ درصد نمونه‌ها دیده‌شده که یافته‌های قابل توجهی هستند.» ملبینی خاطرنشان کرد: «جهش Ser ۳۲۷ Arg در پروتئین نوکلئوکسپید که در پاسخ ایمنی بدن نقش دارد، در ۳۰ درصد نمونه‌های ایرانی دیده‌شده و جالب این است که تاکنون در سایر کشورها گزارش نشده و می‌توان گفت جهش اختصاصی ایران است.» مجری طرح ردیابی ژنتیکی ویروس کرونا در حوزه نانو چندین برابر شده و بودجه باید متناسب با رایج در اروپاست در ۲۴ درصد نمونه‌های ایرانی از فروردین‌ماه ۹۹ نیز گزارش شده است.» وی در ادامه تأکید کرد: «جهش‌ها اغلب باعث تغییر اساسی نمی‌شوند ولی رصد آنها به‌صورت مداوم امری ضروری است.»